

Notat

By-, Land- og
Kirkeministeriet

Kirkeministerens samråd Kirkeudvalget den 8. januar 2025, kl. 15.00-16.30

Dato: 8. januar 2025

Deltagere:

Kirkeministeren og kontorchef Jens-Christian Hedegaard Holm
Justitsministeren og kontorchef
Kirkeudvalget

Akt nr. 452436

Sagsbehandler
Line Dam Westengaard

Samrådet afholdes som et lukket samråd.

Dagsorden

Følgende spørgsmål er stillet til kirkeministeren og justitsministeren. Det er aftalt af kirkeministeren taler først og herefter justitsministeren.

Samrådsspørgsmål F:

Ministrene bedes redegøre for, hvilke muligheder myndighederne har for at reagere på oplysninger om aktiviteter, normer eller adfærd i anerkendte såvel som ikke-ankendte trossamfund i Danmark, der enten strider mod loven eller befinder sig i en gråzone? Udvalget tænker her særligt på Jehovas Vidner, Scientology samt problematiske islamiske trossamfund som Grimhøj-moskeen og Dansk Shiamuslimsk Trossamfund.

Samrådsspørgsmål G:

Ministrene bedes bl.a. på baggrund af oplysninger i medierne om konkrete problematiske forhold hos Jehovas Vidner, Scientology og en række islamiske trossamfund redegøre for deres holdning til, om myndighederne på tværs af ressortområder i dag har tilstrækkelige muligheder for at føre tilsyn med, kontrollere, straffe samt lukke trossamfund og personerne i eller omkring disse trossamfund?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Espersen (DD), Theresa Berg Andersen (SF), Carl Andersen (LA), Birgitte Bergman (KF), Morten Messerschmidt (DF).

Talepunkter for kirkeministeren

DET TALTE ORD GÆLDER

Akt nr. 452436

Side: 2

- Jeg vil gerne indledningsvist takke Kirkeudvalget og spørgerne for lejligheden til at drøfte dette meget vigtige emne om myndighedernes muligheder for at reagerer på uhensigtsmæssig adfærd blandt trossamfund i Danmark.
- Jeg har som kirkeminister ansvaret for anerkendelse af og tilsyn med de anerkendte trossamfund i Danmark.
- Jeg vil derfor tale om By-, Land- og Kirkeministeriets tilsyn med anerkendte trossamfund, og de krav vi stiller til trossamfund, der er anerkendt.
- Herefter vil jeg give ordet til justitsministeren, der vil redegøre for forhold inden for sit område.

[Anerkendte trossamfund]

- Som sagt har jeg som kirkeminister ansvaret for anerkendelse af trossamfund i Danmark og tilsynet med anerkendte trossamfund.
- Betingelserne for anerkendelse fremgår af trossamfundsloven, der også fastsætter en række rettigheder og pligter for anerkendte trossamfund.
- Trossamfundsloven stiller tre grundlæggende betingelser for at blive anerkendt som trossamfund:

- Medlemmerne skal tro på noget, der er står over mennesker og naturlove efter udformede læresætninger og ritualer.
- Trossamfundet skal have mindst 50 myndige medlemmer med fast bopæl i Danmark eller dansk indfødsret.
- Og nu kommer det krav, der er særligt relevant for samrådet i dag: *Trossamfundet skal overholde dansk lovgivning.*

Akt nr. 452436

Side: 3

[Lovlighedskravet]

- Det indebærer, at hvis By-, Land- og Kirkeministeriet bliver bekendt med, at et trossamfund har begået en strafbar lovovertrædelse eller opfordret hertil, kan det betyde, at ministeriet tilbagekalder trossamfundets anerkendelse.
- Det er her en væsentlig pointe, at der skal være en entydig sammenhæng mellem trossamfundet og den eventuelle lovovertrædelse, før trossamfundets anerkendelse kan tilbagekaldes.
- Modtager ministeriet oplysninger om, at et anerkendt trossamfund eller en person med ansættelse eller anden fast tilknytning til trossamfundet er under efterforskning, tiltalt for eller blevet dømt for en alvorlig lovovertrædelse, vil ministeriet vurdere, om lovovertrædelsen

relaterer sig til trossamfundet eller gerningsmandens stilling i trossamfundet, eller om gerningen er foretaget på vegne af trossamfundet eller som led i trossamfundets virksomhed.

Akt nr. 452436

Side: 4

- Det er altså det krav, vi skal holde de anerkendte trossamfundes adfærd op imod, når vi skal vurdere den type sager, der er genstand for samrådet i dag.
- Så når der er sager fremme i medierne om anerkendte trossamfund som Jehovas Vidner og Dansk Shiamuslimsk Trossamfund, skal ministeriet vurdere, om det forhold, at et trossamfund efterforskes, er tiltalt eller er blevet dømt for en strafbar lovovertrædelse, skal have betydning for trossamfundets anerkendelse.

[Tilsyn med anerkendte trossamfund]

- By-, Land- og Kirkeministeriet fører derfor løbende tilsyn med de anerkendte trossamfund, og i forhold til samrådsspørgsmålet kan jeg oplyse, at hverken Grimhøjmoskeen eller Scientology er anerkendte trossamfund.
- Ministeriet kan iværksætte et tilsyn på baggrund af oplysninger, der er fremkommet som led i ministeriets faste tilsyn eller på baggrund af oplysninger fra andre myndigheder, borgere eller presseomtale.

- Ministeriet vil naturligvis også påbegynde et tilsyn, hvis ministeriet bliver opmærksom på, at et anerkendt trossamfund eller en person med fast tilknytning til trossamfundet er dømt for en strafbar lovovertrædelse.
- Det vil altid være en konkret vurdering, om et trossamfunds anerkendelse skal tilbagekaldes.
- En afgørelse om tilbagekaldelse af et trossamfunds anerkendelse vil ofte indeholde et forvaltningsmæssigt skøn, og afgørelsen skal opfylde de almindelige forvaltningsprocessuelle og forvaltningsretlige krav om fx partshøring samt retsgrundsætningerne om sagsoplysning og proportionalitet.
- En straffedom mod et almindeligt medlem af et trossamfund betyder ikke, at hele trossamfundets anerkendelse tilbagekaldes. Men en dom mod et ledende eller betroet medlem kan have betydning. Det afhænger af den konkrete straffesag og af de konkrete forhold.
- Det er dog vigtigt at fremhæve, at det ikke er By-, Land- og Kirkeministeriet, der efterforsker eventuelle strafbare lovovertrædelser. Dette er opgave for politiet.

Akt nr. 452436

Side: 5

[Konsekvenser af tilbagekaldelse]

- Noget andet, der er vigtigt at holde sig for øje, er, at tilbagekaldelse af et trossamfunds anerkendelse ikke i sig

selv betyder, at trossamfundet skal opløses, eller at trossamfundet ikke må virke som trossamfund i Danmark.

Akt nr. 452436

Side: 6

- Selv hvis jeg som kirkeminister tilbagekalder et trossamfunds anerkendelse, så vil trossamfundet kunne fortsætte sine lovlige aktiviteter – uanset om der er tale om religiøse, sociale eller politiske aktiviteter.
- Trossamfundet vil også fortsat kunne bruge sine religiøse bygninger til gudstjenester, fredagsbøn mv.

[Revision af trossamfundsloven]

- Som I ved, skal trossamfundsloven revideres i dette folketingsår.
- Jeg er meget optaget af, at vi blandt andet løser de udfordringer, vi drøfter i dag, og jeg vil derfor meget gerne se på, om der er lovgivningsmæssige værktøjer, som vi kan skrue på for at imødegå de alvorlige problemer, der er i visse anerkendte trossamfund i Danmark.
- Jeg har også overvejelser om, hvorvidt de nuværende muligheder for kontrol og tilsyn med de anerkendte trossamfund er tilstrækkelige, og det indgår selvfølgelig i arbejdet med revisionen af loven.
- Med det sagt, så er kampen mod uønsket adfærd i religiøse miljøer og parallelsamfund ikke noget, der snævert kan løses i By-, Land- og Kirkeministeriet. Det kræver en bred indsats fra regering, myndigheder og civilsamfund.

[Afslutning]

- Afslutningsvist vil jeg takke spørgerne for at sætte fokus på denne vigtige problemstilling, om hvilken adfærd vi kan acceptere fra trossamfund i vores samfund.
- Jeg vil nu give ordet videre til justitsministeren.
- Tak for ordet.

Akt nr. 452436

Side: 7